

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Кафедра індоевропейських мов

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції
Рівне, 24 лютого 2017 року

*Присвячується 25-річчю факультету іноземної філології
Рівненського державного гуманітарного університету*

Рівне
2017

ББК 81.0

С 91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2017 року, Рівне. – 341, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 23.02.2017 р.).

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Н.И. Вовчук
Ровно

ЕДИНИЧНЫЕ СПОСОБЫ ОККАЗИОНАЛЬНОГО СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В РУССКОЙ ПОЭЗИИ КОНЦА XX ВЕКА

Словарный состав – наиболее проницаемая, изменчивая и подвижная сторона языка, которая непосредственно реагирует на то, что происходит в мире реалий; в ней отражаются наши представления о различных явлениях внеязыковой деятельности. Появляются новые слова и новые значения слов. Создание неологизмов – свидетельство жизни языка, его стремление выразить все богатство человеческих знаний.

Неологизмы обычно образуются по законам языка, по его продуктивным моделям словообразования. Однако литературно-книжные неологизмы могут создаваться непродуктивными окказиональными способами словообразования. Писатели и поэты, создавая новое слово, пытаются как можно точнее выразить свою мысль. Индивидуальные словообразования (окказионализмы) создаются авторами для определенных художественных целей. Окказионализм как экспрессивное авторское образование индивидуального характера создается путем как стандартных, так и нестандартных способов словообразования. В русской поэзии конца XX века можно встретить достаточного много неолексем-существительных, образованных с помощью продуктивного суффикса –ость: *песчаность, незваность, косматость, вершинность, встречность, мокрость, отверстость* (Б. Ахмадулина), *барочность, бензинность, великость, глыбастость, зубатость, муравьиность* (Е. Евтушенко). Помимо указанных выше суффиксальных образований, часто встречаются новые слова, созданные с помощью суффиксов –ств- (*злобство, пискарство, пиночетство* (Е. Евтушенко.)), –инк- (*курчавинка, нежнинка, пацанинка, умнинка* (Е. Евтушенко)), *дозинка* (Б. Ахмадулина) и некот. др. Продуктивными являются также сложные окказиональные имена существительные (*культур-мультурочки, полуосень-полузима* (Е. Евтушенко), *предместье-прихвостье, рубаха-куст, соглядатай-недознайка, сон-аргентум* (Б. Ахмадулина)), а

также сложные имена прилагательные (*горчайше-сладчайшая, законокрадская, сопливо-любопытный* (Е. Евтушенко), *выжидающе-скарредный, вредоносно-сильная, смутно-леший, печально-щедрый* (Б. Ахмадулина)). Достаточно продуктивными являются суффиксальные образования наречий на –о: *лавинно, лимузинно, миссисиписто, пластмассово* (Е. Евтушенко).

Значительно реже встречаются в русской поэзии конца XX в. окказионализмы, созданные с помощью контаминации (*рукомесло* – рука + ремесло), *Евросима* (Европа + Хиросима) (Е. Евтушенко) и др. образования.

Мы назвали лишь некоторые продуктивные и часто встречающиеся в русской поэзии окказиональные модели (их значительно больше). Однако мы вкратце остановимся на единичных случаях способов окказионального словообразования, специфичных для художественной речи. Это редеривация, субституция, тмезис.

Р.Ю. Намитокова отмечает, что «субституция – это замена морфем, сегментов слова, компонентов сложного слова» [11, 141]. При этом вытесняется какая-то часть слова и заменяется антонимичной или синонимичной. С вытесненной частью сохраняются ассоциативные связи. Субституция характерна для контрастных образований по конкретному образцу под влиянием непосредственной аналогии с равномотивированным словом. Пример такого окказионального словообразования мы встречаем у Е. Евтушенко:

И жизнь ему страшна, -
она грешным-грешна подавно.
Любая женщина – вина,
дар без возможности *отдарка* [6, 347].

Из общеупотребительного слова подарок вытесняется приставка по- и заменяется антонимичной от-. Таким образом появилось новообразование *отдарок*: « то, что отдается, возвращается, «отдаривается». Данное слово, впрочем, встречается не только в поэзии Е. Евтушенко, но и в детской

прибавке: «Давка – взявка, подарки не отдарки». Однако в поэзии Е. Евтушенко слово приобретает определенную коннотацию.

Интересным и довольно редким является еще один способ окказионального образования слов – тмезис. Как известно, тмезис – вторжение аффикса или слова (чаще служебного) внутрь слова (обычно композита). При этом происходит оживление внутренней формы слова из-за членения его на части. В творчестве А. Вознесенского встречается новообразование *жертво-ли-приношение*:

Говорили ей, - не ходи на зону! а она
вздрагивает ноздрями, празднично хорошея.

Жертво-ли-приношение

Или она нас дразнит? [3, 445].

В данном случае происходит вторжение частицы *ли* внутрь композита *жертвоприношение*. Частица *ли* актуализирует здесь ядерные семы вопроса, недоумения, удивления. Контекст также воспроизводит периферийные семы непослушания, снисхождения.

В поэзии Р. Рождественского встречается окказионализм *млеконапитавшиеся*. В данном слове приставка *на-* вторгается внутрь общеупотребительного слова *млекопитающие* и изменяет вид и время причастия: *млекопитающие* – действительное причастие настоящего времени, а *млеконапитавшиеся* – действительное причастие прошедшего времени. Как отмечают многие стилисты, совершенный вид усиливает экспрессию новообразования.

Интересным является и окказионализм Б. Ахмадулиной *сколько-то-летней*:

Вовеки пребуду добра и свободна,
Пока не уйду от вас *сколько-то-летней* [2, 152].

Редко также встречается еще один способ образования новых слов – редеривация. Как известно, редеривация – это усечение морфемы или сегмента в слове, при котором направление мотивации изменяется.

Р.Ю. Намитокова отмечает такие виды редеривации: а) депрефиксация, б) десуффиксация (десегментация), в) депостфиксация, г) дефлексация, д) десубстантивация [11, 114]. В русской поэзии конца XX века мы наблюдаем примеры десегментации, когда отпадает конечная финаль, похожая на морфему. Напр.:

Но искусство есть *комедь*, смысл Ламанческий.

Прежде чем перегореть – ярче лампочки (А. Вознесенский) [4, 34],

Или же у Е. Евтушенко:

Я разлюбил тебя... Банальная развязка.

Банальная, как жизнь, банальная, как смерть.

Я оборву струну жестокого романса,

Гитару пополам – к чему ломать *комедь* [6, 338].

И у А. Вознесенского, и у Е. Евтушенко слово *комедь* демонстрирует преобразование слова комедия путем усечения компонента –ия. Данное слово в поэзиях авторов приобретает оттенок иронии. Отметим, что в разговорной речи встречается просторечное слово *комедь* (очень редко), но без добавочной окраски.

У С. Кирсанова встречаем индивидуально-авторский неологизм *земь*:

Снег лежит пологом. Холода. Темь.

Врылся Царь-Колокол

в мать – сыру *земь* [7, 419].

Окказиональное слово *земь* демонстрирует не только преобразование слова земля путем усечения сегмента –ля, но и образование слова по аналогии: темь, *земь*. Аналогия в тексте присутствует.

В поэзии Е. Евтушенко можно встретить более частое образование таких слов: *ор*, *промельк*, *разверт*, *раздрыг*. Приведем примеры таких употреблений слов в поэзии:

Горький воздух собесов

и нотариальных контор

пробуждает в нас бесов,

учиняющих *ор* [6, 281]

или же:

... и она оценила это молниеносным

промельком женственности... [6, 61].

При рассмотрении поэтических новообразований, как мы видели, далеко не всегда можно четко назвать какую-то одну причину их возникновения, так как часто причины эти выступают в единстве, в совокупности.

Итак, образование окказиональных слов с помощью редеривации, субституции и тмезиса в русской поэзии к. XX в. является довольно редким явлением и встречается в творчестве А. Вознесенского, Е. Евтушенко, Б. Ахмадулиной, С. Кирсанова. Приведенные окказионализмы обладают разговорным оттенком, оттенком сниженности и обладают ярко выраженной коннотацией.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Ахмадулина Б. Избранное. Стихотворения/ Б. Ахмадулина. – М.: Советский писатель, 1988. – 480 с.
2. Ахмадулина Б. Стихи / Б. Ахмадулина. – М.: Художественная литература, 1975. – 176 с.
3. Вознесенский А. Дубовый лист виолончельный/ А. Вознесенский. – М.: Художественная литература, 1975. – 589 с.
4. Вознесенский А. Соблазн / А. Вознесенский – М.: Советский писатель, 1978. – 207 с.
5. Гаджимурадова Б.Н. Авторские неологизмы в современном поэтическом тексте/ Б.Н. Гаджимурадова. – Махачкала: Эпоха, 2007. – 352 с.
6. Евтушенко Е. Избранные произведения в 2-х т. Т. 2. 1966-1974. Стихотворения и поэмы/ Е. Евтушенко. – М.: Художественная литература, 1980. – 398 с.
7. Кирсанов С. Собрание сочинений. Т. 3. Гражданская лирика и поэмы /1962-1970/ / С. Кирсанов. –М.: Художественная литература, 1976. – 448 с.
8. Клобуков Е.В. Словообразование. Современный русский литературный язык/ Е.В. Клобуков. – М.: Просвещение, 2009. – 294 с.
9. Костырко С.А. Новые стихи Беллы Ахмадулиной / С.А. Костырко. – М.: Знамя, 1999. – 24 с.

10. Левашов Е.А. Новые слова и значения / Е.А. Левашов. – М.: Высшая школа, 1997. – 628 с.
11. Намитокова Р.Ю. Авторские неологизмы: Словообразовательный аспект / Р.Ю. Намитокова. – Ростов н/Д.: Изд-во Ростовского университета, 1986. – 156 с.
12. Рождественский Р. Избранные произведения. Т.1/ Р. Рождественский. – М.: Художественная литература, 1979. – 414 с.

*В.М.Наумюк,
Л.М.Воробйова
Рівне*

ЕПІГРАФ ЯК ІНТЕРТЕКСТ (НА МАТЕРІАЛІ НОВЕЛІСТИКИ Е.А. ПО)

У сучасному літературознавстві й лінгвістиці продуктивним є розгляд епіграфа художнього твору як засобу діалогу, знаку інтертекстуальної взаємодії двох контекстів – першоджерела цитати й авторського творіння (Л.Бабенко, О.Воробйова, І.Гальперін, Н. Кузьмина, В.Кухаренко, О.Куцевол, Ю.Лотман, Є.Осіпова, Н.Пьеге-Гро, А.Храмченков та ін.). Належність епіграфа одразу двом творам – авторському й першоджерелу цитати – породжує два його змісти – синхронічний, який він мав первісно, та діахронічний, що виникає в новому контексті, збагачуючись за рахунок інтертекстуальних зв'язків.

Інтертекстуальність належить до тих текстових категорій, які, за характеристикою ще Р. де Богранда та В.Дреслера, відрізняють текст від нетексту. Формування теорії інтертекстуальності пов'язується з працями Ю.Крістевої, Р.Барта (постструктуралістська школа), М.Ріффатера (семіотична школа). Велику роль у розвитку теорії інтертекстуальності зіграли ідеї М.Бахтіна про «чуже слово», «двуголосне слово», розвинені багатьма дослідниками, зокрема тією ж Ю.Крістевою. В останні десятиліття проблема інтертекстуальності активно розробляється і трактується при цьому по-різному: як діалогічний зв'язок тексту з попередніми текстами і з подальшим текстотворенням; як включення в текст цілих інших текстів з

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Замашина С. М., Верьовкіна О. Є.

Бінарний аналіз поведінки американців і британців

(на матеріалі робіт Б. Брайсона) 7

Лялька О. І., Воробйова І. А.

Вираження концепту «страх» у романі Томаса Гарріса «Hannibal Rising» 11

Самборская И. Н.

Фразеологичность семантики как проявление индивидуального

в значении языкового знака 21

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бєлова С. А

Концепція комплексного навчання у практиці Бременських

експериментальних шкіл початку ХХ століття 26

Бігунов Д. О.

До проблеми визначення терміну «комунікативна невдача» 34

Бігунова С. А., Зубілевич М. І.

Семантична характеристика словотворчої бази антропонімів..... 37

Богачик М. С.

Формування та стилістичні особливості комп'ютерного сленгу

в англійській мові..... 42

Василькевич С. С.

Неологізми у мові політичної комунікації 45

Вовчук Н. И.

Единичные способы окказионального словообразования в русской поэзии

конца ХХ века..... 54

Воробйова Л. М., Наумюк В. М.

Епіграф як інтертекст (на матеріалі новелістики Е.А. По) 59

Dzhava I.

Das Dämonische. Benjamins Aufsatz zu Goethes Wahlverwandtschaften..... 66

Ивашкевич Е. Е.	
Психологічний зміст перекладацьких рішень.....	69
Карашевич А. В.	
Фразові дієслова як феномен англійської мови	80
Касаткіна-Кубишкіна О. В.	
Особливості використання лайливої лексики у ЗМІ (на матеріалах англомовних видань).....	85
Кірея А. І.	
Функціонально-стилістичні особливості антропонімів роману Дж.Р.Р. Толкіна «Гобіт, або Туди і Звідти».....	89
Левчук П. Г.	
Порівняльний аналіз удосконаленої пропозиції стандарту УМІ з сертифікаційними екзаменами польської мови як іноземної та елементами стандартів інших мов.....	99
Мандзюк Б. Р.	
Лінгвістичні засоби вираження соціального статусу (на матеріалі фільмів «My Fair Lady» та «Titanic»).....	112
Панькова Т. В.	
До питання про квеситивний мовленнєвий акт	117
Приходько В. Б.	
Інтертекстуальність як діалог оригіналу та перекладу	120
Сербіна Т. Г.	
Парцеляція як один із експресивних синтаксичних засобів мови газет.....	122
Сологуб А. М.	
До питання про поняття «стереотип»	128
Стешина А. І.	
Реклама як особливий вид креолізованого тексту.....	132
Фрідріх А. В.	
Лінгвокогнітивні аспекти американського політичного сленгу	138
Шостак О. О.	
Риторика як літературознавча методологія.....	147

CEKЦIЯ 3. AKTYAЛbНІ ПPOБЛЕМИ MEТОДИКИ BИКЛAДАННЯ ІНОЗЕМНИХ MОВ

Бойко Н. Г.	
Впровадження особистісно орієнтованого підходу у навчанні іноземної мови	154

Боровець О. В.

Формування комунікативної компетентності молодшого школяра
у процесі вивчення предметів освітньої галузі «Мови і літератури» 164

Гронь Л. В., Саврас Л. З.

Формування вмінь англомовного писемного мовлення
учнів старшої школи 168

Kindrat N.

The problem of evaluation of lexical tasks in teaching vocabulary..... 171

Михальчук Н. О., Набочук О. Ю.

Фасилітація розвитку екологічної субкультури учнів
у старшому шкільному віці 176

Мороз Л. В.

Зв'язок мови і культури як важливий чинник при підготовці
занять з іноземної мови 199

Олександрова Г.М.

Візуалізація як невід'ємний конституант принципу наочності у навчанні
іноземній мові студентів економічних спеціальностей 205

Трофімчук В. М.

Застосування методу навчальних станцій у викладанні
англійської мови у ВНЗ 207

Турченко І. С.

Використання технології «Team teaching» для забезпечення
професійної підготовки майбутніх вчителів 213

Федоришин О. П.

Метод *case study* у методиці навчання іноземних мов..... 216

Kharlay O.

By Learning You Will Teach, By Teaching You Will Learn:
Engaging Activities For Different Learning Styles 222

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ MOVHOЇ ПІДГОТОВКИ CТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Антоненко Н. Є.

Використання подкастів при викладанні англійської мови..... 223

Вєтрова І. М.

Готовність до автономності у навчанні студентів-майбутніх вчителів
англійської мови 227

Гронь Л. В.

Європейський мовний портфель як компонент сучасного НМК з іноземної мови у вищій школі.....	233
--	-----

Губаш О. П.

Інноваційні методики навчання та управління навчальним процесом	237
---	-----

Кочубей О.С.

Особливості підготовки викладачів перекладу в мовному вузі.....	244
---	-----

Мелоні Тімоті Данте

Origins and Development Of EAP (English for Academic Purposes)	253
--	-----

Постолєнко І. С.

Переваги онлайн та гібридних курсів під час вивчення англійської мови ...	268
---	-----

Smirnowa M.L.

Die neuen Medien und die Motivation im Fremdsprachen-unterricht	271
---	-----

V. Fedoryshyna

Higher education in Ontario: present	279
--	-----

СЕКЦІЯ 5. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Антюхова Н. І., Яцюрік А. О.

Структура творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови: психологічний аналіз та особливості розв'язання проблеми	290
---	-----

Івашкевич І. В.

Проблема професійної компетентності юриста та шляхи її розв'язання.....	302
---	-----

Ivashkevych E.Z.

Semantic Analysis of Social Intellect of the Person	314
---	-----

Михальчук Н. О., Чала Ю. М.

Психологічні механізми дискурсу поетичних творів Філіпа Морена Френо	322
---	-----

Перішко І. В., Мамчур І. С.

Відмінності лексичних одиниць специфічних для американського чи британського варіантів англійської мови	333
--	-----

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	338
------------------------------	-----